

1. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรมีการเลี้ยงแพะนม จำนวนมากขึ้นทั่วประเทศในปี 2555 มีแพะนม รวม 29,965 ตัว เกษตรกร รวม 2,035 ราย ได้แก่ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และในจังหวัดใกล้เคียง และจังหวัดต่างๆจากการสำรวจเบื้องต้น มีน้ำนมดิบทั่วประเทศ ประมาณ 4,000 – 5,000 กก./วัน คิดเป็นน้ำนมแพะประมาณประมาณ 1,825 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่าน้ำนมดิบประมาณเกือบ 100 ล้านบาท/ปี ส่วนน้ำนมแพะพาสเจอร์ไรซ์ประมาณกว่า 300 ล้านบาท/ปี และเครื่องสำอางที่ทำจากน้ำนมแพะอีก 200 ล้านบาท/ปี เนื่องจากลงทุนต่ำกว่าการเลี้ยงโคนมมาก เลี้ยงในพื้นที่ขนาดเล็กได้ ราคาน้ำนมแพะ 40-50 บาท/กก. (ส่วนน้ำนมโคประมาณ 18 บาท/กก.) น้ำนมแพะแปรรูปพาสเจอร์ไรซ์ราคาสูงมากเป็น 100-120 บาท/กก.เป็นที่ต้องการในตลาดอาหารสุขภาพและผลิตได้ไม่พอ แม้ว่าส่วนใหญ่จะใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงระดับต่ำ – ปานกลาง ยังไม่ได้เป็นมาตรฐานฟาร์ม (GAP) และในการแปรรูปน้ำนมยังไม่ได้รับมาตรฐานการแปรรูป เช่น อ.ย. เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเลี้ยงแพะนม ในด้านต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรเลี้ยงถูกต้องตามหลักวิชาการ แปรรูปน้ำนมที่ถูกหลักอนามัย ปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีฐานข้อมูลด้านเกษตรกรแกนนำ/ตัวอย่างที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนมีข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดที่เป็นปัจจุบัน จากพื้นที่จังหวัดต่างๆที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาแพะนม แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการนอกจากนั้นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญยุทธศาสตร์พัฒนาสินค้าเกษตรเป็นรายชนิดปศุสัตว์ที่มีแพะนมด้วย (Commodity Based) ที่กำหนดไว้แผนปฏิบัติการ 4 ปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2555 - 2558

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล การผลิต – การตลาดแพะนมและน้ำนมแพะ ที่เป็นปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อพัฒนาฟาร์มแพะนมตัวอย่าง เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระบบการผลิต การตลาดแพะนมและน้ำนมแพะของเกษตรกร

3. เป้าหมาย

- 3.1 จัดทำฟาร์มตัวอย่างการเลี้ยงแพะนมที่ฟาร์มเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัด จำนวน 25 ฟาร์ม
- 3.2 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะนม และการแปรรูปน้ำนมแพะ จำนวน 150 ราย
- 3.3 จัดทำฐานข้อมูลการผลิต – การตลาดการเลี้ยงแพะนม – น้ำนมแพะ ระดับจังหวัด 5 จังหวัด

4. พื้นที่ดำเนินการ

- 4.1 สนง.ปศจ.ในพื้นที่ สนง.ปศจ.1 จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี
- 4.2 ศวป.เขต 1 และ สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สุพรรณบุรี

5. ขั้นตอนในการดำเนินการ

- 5.1 กิจกรรมจัดทำข้อมูล การผลิต – การตลาดการเลี้ยงแพะนม
  - ศวป.เขต แต่ละแห่งร่วมกับ สนง.ปศจ.ในพื้นที่ดำเนินการ สำรวจ จัดทำฐานข้อมูล

- ศวป.เขต แต่ละแห่งร่วมกับ สنج.ปศจ. สํารวจฟาร์มแพะนมเป็นรายฟาร์มเทียบกับ มาตรฐานการเลี้ยงแพะนมของประเทศ ให้คะแนนการประเมินฟาร์ม ให้คำแนะนำทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงฟาร์มแพะนม เป็นฟาร์มมาตรฐาน และการแปรรูปนํ้านมถั่ว

5.2 กิจกรรมจัดทำฟาร์มสาธิตเลี้ยงแพะนม

- สنج.ปศจ. คัดเลือกฟาร์มแพะนมปรับปรุงเป็นฟาร์มตัวอย่าง จังหวัดละ 5 ฟาร์มและสนับสนุน วัสดุเกษตร วัสดุเวชภัณฑ์ ประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี

5.3 กิจกรรมอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร

- สنج.ปศจ. 5 แห่ง จัดอบรมเกษตรกรที่เลี้ยงแพะนมอยู่แล้วและผู้สนใจด้านการเลี้ยงและการแปรรูปนํ้านมแพะ รวมเกษตรกร 150 ราย

5.4 กิจกรรมติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

- ส.ส.ส.ร่วมกับ ศวป.เขต ดำเนินการติดตามประเมินผลโครงการเป็นระยะ ได้แก่ จัดชี้แจงโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการในช่วงต้นปีงบประมาณและติดตาม ประเมินผล ในช่วงกลางปีงบประมาณ และ ปลายปีงบประมาณ

- ส.ส.ส. ร่วมกับ ศวป.เขต สنج.ปศข.และسنง.ปศจ.จัดทำข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลด้านการผลิต - การตลาด ภูมิปัญญาและ อื่นๆ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางสื่อต่างๆ

6. แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินการ				หน่วย	จำนวน	หน่วยงานที่ดำเนินงาน
	ต.ค.- ธ.ค. 56	ม.ค.- มี.ค. 57	เม.ย.- มิ.ย. 57	ก.ค.- ก.ย. 57			
1.ประชุมจัดทำฐานข้อมูล, การผลิต-การตลาดแพะนมในพื้นที่ สنج.ปศข.ที่ 1	↔				ครั้ง	1	- ศวป.เขต 1
2. สํารวจจัดทำระดับความเข้มแข็งและมาตรฐานของฟาร์มแพะนม		↔			ฟาร์ม	150	- ศวป.เขต 1และ سنง.ปศจ. 5 จังหวัด
3.จัดทำฟาร์มสาธิตแพะนม	↔				ฟาร์ม	25	- สنج.ปศจ. 5 จังหวัด

กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินการ				หน่วย	จำนวน	หน่วยงานที่ดำเนินงาน
	ต.ค.- ธ.ค. 56	ม.ค.- มี.ค. 57	เม.ย.- มิ.ย. 57	ก.ค.- ก.ย. 57			
4.อบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรด้านการเลี้ยงและแปรรูปนมแพะ		←→			ราย	150	- สนง.ปศจ. 5 จังหวัด
5. จัดทำฟาร์มสาธิตด้านอาหาร/พืชอาหารสัตว์สำหรับแพะและเก็บข้อมูลวิชาการ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น		←→			ราย	25	- สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สุพรรณบุรี
6.เก็บข้อมูลวิชาการ/ภูมิปัญญา	←→				ครั้ง	6	ส.ส.ส.และ สนง.ปศจ.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. งบประมาณ เป็นเงิน 384,000 บาท

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 มีฐานข้อมูลการผลิต - การตลาดการเลี้ยงแพะนม - นำนมแพะใช้เผยแพร่และวางแผนพัฒนาแพะนมต่อไป

8.2 มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นฟาร์มแพะนมของเกษตรกรที่เลี้ยงถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ในจังหวัดต่างๆที่มีศักยภาพในการพัฒนา

8.3 เกษตรกรที่ผ่านการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำความรู้ทักษะไปปรับปรุงฟาร์มแพะนมของตนเองได้

กรอบการใช้จ่ายงบประมาณ ปี 2557

โครงการพัฒนาการเลี้ยงแพะนม

ที่	หน่วยงาน	ก.กิจกรรม เก็บข้อมูล วิชาการ/ ภูมิปัญญา	ข. กิจกรรม ฟาร์ม สาธิต	ค.กิจกรรมอบรม เกษตรกร		ง.วิเคราะห์การผลิต - ตลาดแพะนม ของเขต 1/จังหวัด	จ.วิเคราะห์ และ จัดระดับ ฟาร์ม	ฉ.ประชุม เจ้าหน้าที่ และแกนนำ เกษตรกร	รวม งบประมาณ (บาท)
				เป้าหมาย (ราย)	เงิน (บาท)				
1	สนง.ปศุสัตว์กรุงเทพฯ	16,000	20,000	60	24,000	6,000.00	-	-	66,000
2	สนง.ปศจ.นนทบุรี	12,000	20,000	35	14,000	5,000.00	-	-	51,000
3	สนง.ปศจ.พระนครศรีฯ	11,000	20,000	30	12,000	5,000.00	-	-	48,000
4	สนง.ปศจ.สระบุรี	10,000	20,000	15	6,000	3,000.00	-	-	39,000
5	สนง.ปศจ.สุพรรณบุรี	10,000	20,000	10	4,000	2,000.00	-	-	36,000
6	สนง.ปศข.1	-	-	-	-	12,000	23,000	-	35,000
7	ศวป.เขต 1	-	-	-	-	19,000	-	10,000	29,000
8	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ สุพรรณบุรี	30,000	50,000	-	-	-	-	-	80,000
รวมเงินทั้งสิ้น		89,000	150,000	150	60,000	52,000	23,000	10,000	384,000